دنگ

خراسانیات شجریان منتشر می‌شود

آلبوم «خراسانیات» از آثار منتشر نشده محمدرضا شجریان با آهنگسازی زنده‌یاد پرویز مشکاتیان توسط نشر ایرانگام در دسترس مخاطبان قرار می‌گیرد. این خبر را مهر منتشر کرده و توضیح داده که این آلبوم از روز ۱۸ اسفند منتشر می‌شود و طبق برنامه‌ریزی‌های انجام گرفته پخش سراسری این آلبوم از دوشنبه ۱۹ اسفند با قیمت ۳۰ هزار تومان انجام خواهد شد. این در حالی است که در بخش فروش ویژه، این آلبوم با قیمت ۲۱ هزار تومان به فروش می‌رسد.

آلبوم خراسانیات با الهام از موسیقی مقامی منطقه خراسان بر اساس اشعاری از عماد خراسانی تولید و اجرا شده است. طبق اعلام سامانه صدور مجوز دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مجوز این آلبوم متعلق به شرکت دل آواز در ژانر موسیقی سنتی پیش از این و در تاریخ ۵ مرداد ۱۳۹۸ با شماره پرونده ۵۲۴۰ـ۱۳۹۷ صادر شده بود.

محمدرضا شجریان، خواننده باسابقه موسیقی ایرانی طی روزهای اخیر به دلیل عارضه ریوی در بیمارستان جم تهران بستری است.

عطف

ششمین «کتاب موسیقی» منتشر شد

کتاب موسیقی، مرجع هنرمندان عرصه موسیقی و ترانه است و حمیدرضا عاطفی طراح و پژوهشگر این کتاب به مهر خبر داده که ششمین دوره‌اش در دسترس مخاطبان قرار گرفته است. این کتاب اطلاعاتی متنوع درباره هنرمندان موسیقی را در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌دهد، از تاریخ تولد و درگذشت‌ها بگیرید تا معرفی برگزیدگان دو جشنواره موسیقی جوان و نوای خرم، گزارش تصویری از وقایع مهم موسیقایی دو سال. کتاب موسیقی ۱۳۹۹ با آخرین ویرایش و اصلاحات دقیق به قیمت ۵۰ هزار تومان از هفته آینده توسط نشر موسیقی عارف توزیع می‌شود.

رئیس کانون پژوهشگران موسیقی درباره نحوه توزیع این کتاب گفته که از هفته آینده در فروشگاه‌های معتبر فرهنگ و هنری از جمله کتابفروشی‌ها، شهر کتاب‌ها و فروشگاه‌های موسیقی سراسر کشور در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

رویداد

دو سالانه مجسمه‌سازی به تعویق افتاد

هشتمین دوسالانه مجسمه‌سازی تهران که قرار بود، ۱۶ اسفند برگزار شود به خرداد سال ۹۹ موکول شد. البته این مورد خاص فقط به شیوع بیماری کرونا ارتباط ندارد و بخشی از تعویق اجرای آن به انصراف محمود بخشی، دبیر دوسالانه مرتبط است.

عباس مجیدی، رئیس هیات مدیره انجمن مجسمه‌سازان ایران به ایسنا گفت که شرایط برگزاری این دوسالانه مانند گذشته خواهد بود. گویا هنوز دبیر جدید هم انتخاب نشده و قرار است مجیدی به زودی آن را معرفی کند اما نکته اینجاست که اگر شرایط شیوع کرونا بهبود چشمگیر پیدا نکند، باز هم زمان برگزاری این دوسالانه تغییر خواهد کرد.

صحنه

مراکز تئاتری در آماده‌باش

مدیر تئاتر شهرزاد و نیز مدیر تماشاخانه ایرانشهر در گفت‌وگو با خبرگزاری‌ها اعلام کرده‌اند که با تثبیت شرایط و گذر از شیوع بیماری کرونا، مقدمات اجرای نمایش‌هایی را که روی صحنه بوده‌اند فراهم خواهند کرد.

نکته اینجاست که برخی از این نمایش‌ها از جمله «چ.ف.ت. بر وزنِ رفت» یا «روزهای رادیو» مدت زمان زیادی روی صحنه نبودند و حالا اجرایشان متوقف شده است.

اظهارات مدیران تماشاخانه‌ها حکایت از آن دارد که سالن‌های نمایش ضدعفونی شده و آماده اجرا هستند و این نمایش‌ها در صورتی که بازیگران قراردادهای کاری دیگری نداشته باشند، دوباره به صحنه خواهند رفت.

مسابقه کتابخوانی در قرنطینه برگزار می‌شود

نشر آموت پیشنهاد داده حالا که به نوعی همه در قرنطینه هستیم، به چالش کتاب‌هایی که نخوانده‌ایم بپیوندیم؛ کتاب‌های نخوانده را بخوانیم و درباره آنها یک یادداشت در صفحات مجازی‌مان منتشر کنیم و برای این ناشر هم بفرستیم. این خبر را مهر منتشر کرد و نوشت تا جمعه ۱۶ اسفند فرصت داریم و در نهایت نشر آموت به ده یادداشت برگزیده با هشتگ کتابخوانی در قرنطینه جایزه می‌دهد.

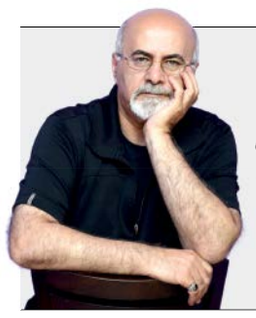

عطار نیشابوری به روایت عروسک‌ها

دهمین اپرای عروسکی در راه است؛ از سد کرونا که بگذریم، بهروز غریب‌پور نمایش عروسکی اپرای عشق را درباره عطار نیشابوری برایمان به نمایش می‌گذارد. فارس خبر داده که این اپرا قرار است نیمه دوم فروردین سال آینده اجرا شود و مثل بقیه اپراهای غریب‌پور بر اساس ادبیات کلاسیک فارسی ساخته شده است. غریب‌پور به فارس گفته خودش را به ادبیات منظوم فارسی متعهد می‌داند.

بخش‌هایی از این مجموعه مستند به‌صورت نمایشی بازسازی شده است

عکس: روابط عمومی مستند «هفت‌تیرهای کاغذی»

درباره «هفت‌تیرهای کاغذی» مستندی که بر اساس اسناد محرمانه و فوق محرمانه ساخته شده است

خیانت روی کاغذ

این مستند هر شب ساعت ۲۳ و ۴۰ دقیقه از شبکه ۵ سیما پخش می‌شود

آذر مهاجر

ادبیات و هنر

در هیاهوی اطلاعیه‌ها و اطلاع‌رسانی‌های شیوع کرونا، چیزهایی هست که از دست می‌روند؛ چیزهایی تامل‌برانگیز که حتما در بینش و برداشت‌مان تاثیر خواهند داشت مثل «هفت‌تیرهای کاغذی» که یک مجموعه مستند درباره روزنامه‌نگاران عصر پهلوی دوم است. این مجموعه از اوایل اسفند در شبکه ۵ به نمایش درآمده و از زندگی کسانی می‌گوید که شاید هرگز ستاره‌های آسمان سیاست و هنر نبوده‌اند اما در پس پرده، نقش و حضور فعال و مستمر داشته‌اند برای شکل دادن یا تعیین مسیر رویدادهای سیاسی؛ کسانی که سنگ بنای روزنامه‌هایی چون کیهان و اطلاعات را گذاشته‌اند یا مدیران برخی نشریات خاص دهه ۴۰ و نیمه اول دهه ۵۰ از این جمله‌اند.

طبیعی است که «هفت‌تیرهای کاغذی» نمی‌تواند یک برنامه صرفا تاریخی باشد و تاریخچه ساده‌ای از نشریات و موسسات مطبوعاتی ارائه کند. این مجموعه شامل اطلاعات تاریخی هست و نیز چیزهای بیشتری مثل مناسبات مدیران مطبوعات با دربار، خدمت و خیانت آنها، ارتباطات پشت پرده و مقولاتی از این دست. قبل از هر چیز دو نکته هم درباره این مستند قابل توجه است؛ یکی همکاری موسی حقانی، مشاور تاریخی سریال معمای شاه به همراه حسن روزی‌طلب به عنوان مشاور تاریخی با مجموعه «هفت‌تیرهای کاغذی» و ساخت این مستند بر اساس طرح و ایده‌ای از دو خانم روزنامه‌نگار به نام‌های عاطفه صبور و سیده مهدیه قرشی. سعیده نیک‌اختر هم نویسندگی این مجموعه مستند را برعهده داشته است.

هفت‌تیرهای کاغذی از کجا آمد؟

از دل اسناد محرمانه و فوق محرمانه ساواک مستند «هفت‌تیرهای کاغذی» متولد شده است. مرکز اسناد تاریخی، موسسه مطالعه تاریخ معاصر ایران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی و دو موسسه کیهان و اطلاعات، اسناد مربوطه را در اختیار سازندگان این مجموعه مستند قرار داده‌اند. محمد ساسان که مستند «هفت‌تیرهای کاغذی» را با مشاوره‌های محمدرضا شهیدی‌فرد تهیه کرده، توضیح می‌دهد که به جز قسمت اول این مجموعه که یک توصیف اجمالی محسوب می‌شود، در هر کدام از ما بقی قسمت‌های آن یکی از روزنامه‌نگاران عصر پهلوم دوم معرفی می‌شود.

طراحی، پژوهش و تولید این مستند از سال گذشته آغاز شد با این نیت که روزنامه‌نگاران خائن به وطن معرفی شوند، آنهایی که چرخش قلمشان همیشه یا هرگز در خدمت منافع ملی نبوده و در بسیاری از برنامه‌های سیاسی، وظیفه دستکاری افکار عمومی را برعهده داشتند.

محمد ساسان می‌گوید همه تلاش‌شان این بوده که ادعاها و توضیحاتشان مستند باشد و بر اساس اسناد موجود پیش‌رفته‌اند.

چرا چنین کوتاه؟

هر قسمت از مجموعه مستند «هفت‌تیرهای کاغذی» بین ۸ تا ۱۰ دقیقه زمان دارد و این برای یک مجموعه تلویزیونی بسیار کوتاه است. تهیه‌کننده می‌گوید: این روزها مردم به برنامه‌ها و ویدئوهای کوتاه توجه دارند. باید از زیاده‌گویی پرهیز می‌کردیم و در عوض می‌کوشیدیم که یک سویه و جانب‌دارانه درباره این روزنامه‌نگاران حرف نزنیم.

او به مواردی اشاره می‌کند که ویژگی‌های مثبت برخی از این روزنامه‌نگاران مانند قلم توانمندشان را متذکر شده‌اند و توضیح می‌دهد که بیشتر از طول و تفصیل، به باورپذیری اهمیت می‌دهند.

ساسان می‌گوید: درگیر تحلیل و بررسی عمیق و موشکافانه نشده‌ایم در عوض اثری کوتاه با اطلاعات موثق به مخاطبان ارائه کرده‌ایم که از این راز مهم پرده بر می‌دارد که چرا روزنامه‌ها در عصر پهلوی به کاغذهای بی‌قابلیتی بدل شده بودند که نه تنها برای منافع ملی قدمی بر نمی‌داشتند بلکه در پس پرده به جریان‌های ضد مردمی متصل بودند و در خدمت جاه‌طلبی و منفعت‌خواهی افراد یا جریان‌های خاص سیاسی.

برای این تهیه‌کننده بیشتر از هر چیز این مهم است که قدمی بردارند علیه رسانه‌های معاند و افراد و جریان‌های ضد نظام که سعی دارند خاندان پهلوی را تطهیر کنند و چه بسا توانسته باشند ذهن عده‌ای را به انحراف بکشانند.

محمد ساسان: هر حکومتی بر مطبوعات و نشریاتش نظارت دارد و این امر لازم و ضروری است اما در عصر پهلوی آنچه در مطبوعات رخ می‌داده، کنترل و اعمال نفوذ بوده

ردیابی ارتباطات پشت پرده چطور انجام شد؟

برگه خرید سهام روزنامه کیهان توسط محمدرضا پهلوی که حکایت از کمک ۲۰۰ هزار تومانی او به تاسیس روزنامه کیهان دارد. برخی اسناد این‌چنینی، عکس‌های به جا مانده از مهمانی‌ها و ارتباطات دوستانه درباریان با روزنامه‌نگاران، پست‌ها و مقام‌هایی که برخی روزنامه‌نگاران به دست می‌آوردند و مواردی از این دست، پژوهشگران مستند «هفت‌تیرهای کاغذی» را به سمت شبکه‌های ارتباطی پشت پرده و سیاسی‌کاری برخی آنها برای رسیدن به قدرت یا ثروت نشان می‌دهد.

محمد ساسان، تهیه‌کننده این مستند می‌گوید: آنچه در این مجموعه مستند می‌بینیم، در واقع می‌تواند یک ورودیه باشد برای طرح ماجراهای مستند مفصل‌تر که فرصت تحلیل و بررسی دقیق‌تر داشته باشد و مخاطبان خاص‌تر را به خودش جلب کند.

ساسان این مجموعه را فتح بابی می‌داند برای تولید آثار مستند مفصل‌تر و تخصصی‌تر و چه بسا آثار نمایشی درباره برخی از این شخصیت‌ها.

به نظر می‌رسد کسانی مانند رسول پرویزی که در طول زمان از نویسنده‌ای با دغدغه‌های ناسیونالیستی کمونیستی تبدیل به یک روزنامه‌نگار درباری می‌شود یا کسی مانند مصباح‌زاده موسس کیهان که فرزند آشپز خانواده قوام بوده، موضوعات جذابی هستند برای فیلمسازی چه از نوع مستند چه داستانی.

کدام روزنامه‌نگاران؟

مجموعه «هفت‌تیرهای کاغذی» درباره روزنامه‌نگارانی است که بر ضد منافع ملی و مردمشان عمل کرده‌اند. این را ساسان می‌گوید و توضیح می‌دهد: در سال های اخیر به دلیلی روایت‌های یک سویه و تلاش مخالفان نظام، افراد یا جریان‌هایی مرتبط با حکومت پهلوی تطهیر شده‌اند، گویی از ابتدا پاک و بدون اشتباه بودند در حالی که اسناد موجود از خیانت بسیاری از آنها حکایت دارد.

این تهیه‌کننده معتقد است هر حکومتی بر مطبوعات و نشریاتش نظارت دارد و این امر لازم و ضروری است اما در عصر پهلوی آنچه در مطبوعات رخ می‌داده، کنترل و اعمال نفوذ بوده و در بسیاری موارد، رسانه‌های مکتوب بر ضد منافع ملی و صرفا به منظور تامین منفعت برخی افراد یا جریان‌های سیاسی خاص و وابسته به حکومت فعالیت می‌کردند.

او در این زمینه به شبکه «بدامن» اشاره می‌کند و توضیح می‌دهد: بدامن یکی از نخستین پروژه‌ها در چارچوب همکاری اینتلیجنس سرویس و سازمان سیا بود برعلیه کمونیسم شوروی که گروه وسیعی از نویسندگان و روزنامه نگاران و روشنفکران ده‌ها نشریه و روزنامه کشور را در خدمت داشت.

از جمله روزنامه‌نگارانی که این مستند به آنها می‌پردازد می‌توان به این افراد اشاره کرد:

- مصطفی مصباح‌زاده، موسس روزنامه کیهان
- عباس مسعودی، موسس روزنامه اطلاعات
- عباس شاهنده، موسس روزنامه فرمان
- محمدحسین میمندی نژاد، موسس نشریه رنگین‌کمان نو

رسول پرویزی، رونامه‌نگار و نویسنده کتاب شلوارهای وصله‌دار

در این مستند می‌بینید که مصباح‌زاده بر اساس چه مناسباتی روزنامه کیهان را تاسیس کرد، هزینه انتشار روزنامه اطلاعات چطور تامین شد، چگونه در رنگین‌کمان‌نو، خانواده پهلوی تطهیر می‌شدند، چرا عباس شاهنده ترور خودش را تیتر نشریه رنگین‌کمان نو کرد و چطور رسول پرویزی از یک نویسنده مردمی تبدیل به یک نویسنده درباری شد که بعدها به عضویت سنا درآمد و نیز به عضویت کمسیون حقوق بشر ایران!

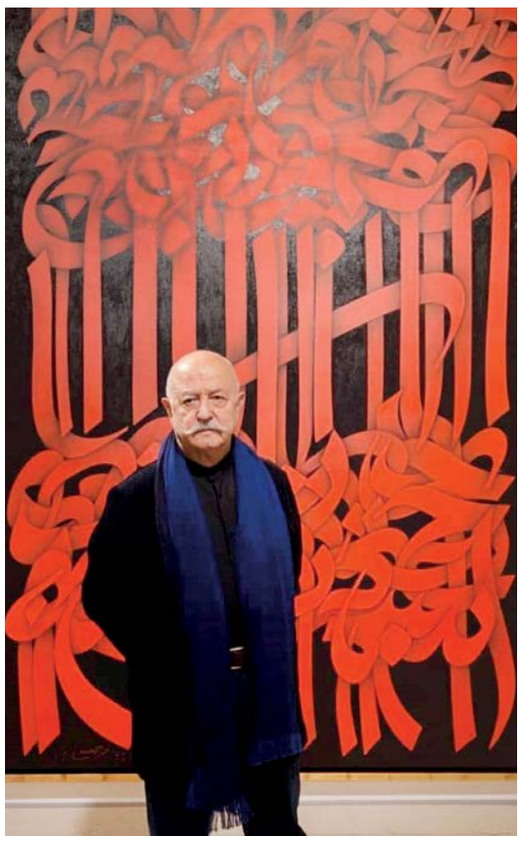

مروری بر ۴ دهه آثار سیدمحمد احصایی

مرثیه در قاب نقاشیخط

بعد از سال‌ها یک نمایشگاه انفرادی از آثار چهره ماندگار خوشنویسی ایران ـ که از ۲۰ دی آغاز شده و تا نیمه اسفند تمدید شده است ـ برگزار شد. این نمایشگاه به مرور چهار دهه آثار سیدمحمد احصایی اختصاص داشت. در گالری بوم اما تماشای آن به از پای درآمدن کرونا موکول شده. در این مجموعه نمونه‌هایی شاخص از آثار این هنرمند پیشگام و پیشکسوت به تماشا درآمده بود که از سال ۵۴ به بعد خلق شده‌اند و شامل نمونه‌هایی از مجموعه‌های شناخته شده‌ای مانند عشق، آن، محبت، الفبای ازلی و... است، اما دونمونه از این آثار توجه بیشتری را از آن خود کردند: مرثیه برای دریاچه ارومیه و مرثیه برای دریاچه هامون. این نوشته درباره این دو اثر است که شاید پیش از این همه دیده باشید.

احصایی درباره اثر «مرثیه برای دریاچه ارومیه» که سال ۹۲ خلق شده، می‌گوید: نقاش هستم، وقتی به اطراف نگاه می‌کنم خیلی چیزها مرا متأثر می‌کند و برای پرداختن به آنها انگیزه پیدا می‌کنم. خشک‌شدن دریاچه ارومیه نیز از جمله مسائلی است که مرا متأثر کرد. چند سال پیش جنبشی توسط هنرمندان نقاش به وجود آمد که به خشک شدن دریاچه ارومیه عکس‌العمل نشان دهند. من آن زمان ایران نبودم، اما وقتی از این موضوع مطلع شدم اثری را با موضوع خشک شدن دریاچه ارومیه به وجود آوردم که عناصر نمادینی مانند رنگ خاک، هجوم تلخی‌ها و فشارهایی که توسط الف‌های سیاه ایجاد شده و بستر دریاچه را تنگ کرده و در فشار قرار داده‌اند دیده می‌شود.

احصایی درباره «مرثیه برای دریاچه هامون» نیز می‌گوید: دریاچه هامون نیز ماجرای مشابه و حتی مصیبت‌بارتری دارد، زیرا اطراف آن زندگی جریان دارد، اما خشک شدن دریاچه تأثیر خیلی بدی بر آن گذاشته است. این مساله سال‌های طولانی است رخ داده و بیشتر مرا متأثر می‌کند، چون یک منطقه بزرگ و آباد در ایران تبدیل به منطقه‌ای خشک و فقیر شده است. بنابراین اثر دوم را با عنوان «مرثیه برای دریاچه هامون» سال ۹۳ به صورت مستقل کار کردم.

احصایی تاکید می‌کند این دو اثر عکس‌العمل به کسانی است که متوجه نیستند حیات‌شان ارتباط مستقیم با طبیعت اطراف‌شان دارد.

او در خصوص شیوه کارش می‌گوید: دستمایه کارم در نقاشی، کلمات فارسی و ایرانی است. می‌توانستم طبیعت بی‌جان یا پرتره بکشم، اما چون قبلا سال‌ها سابقه خطاطی داشتم و از کودکی در این زمینه کار می‌کردم، نگاهی متفاوت به خطاطی برایم موضوع خاصی بود. هدف من چیزی جدا از آن تعریف معمول خوشنویسی بود که مطالبی را به خط خوش و زیبا می‌نویسند. در شیوه کلاسیک هدف و موضوع این کار یک تعریف مشخص دارد؛ یعنی نوشتن مطالب زیبا با خط زیبا. اما من با توجه به درسی که خواندم به خطاطی نگاه هنری داشتم و فلسفه خاصی از آن درآوردم. آن‌چیزی که وسیله ارتباط جمعی و خوانش و انتقال مفاهیم بود را وسیله کارم کردم و از دل آن تصویری به وجود آوردم که مساله خوانش در آن به‌کلی از بین می‌رود. ممکن است بیننده کلمه آشنایی در این میان پیدا کند و آن را دنبال کرده و به مضمون خاصی برسد. پس نگاه کردن این کارها برای هر شخص مفهوم اختصاصی خودش را دارد و این مساله بستگی به زمینه ذهنی، تحصیلات و تمایلات درونی او دارد.

سید محمد احصایی متولد ۱۳۱۸ در قزوین است، او در زمینه خوشنویسی، گرافیک و نقاشی افزون بر داخل کشور، آوازه بین‌المللی دارد. احصایی را از بنیانگذاران نقاشیخط در ایران به شمار می‌آورند؛ او در این میان با شخصیت ویژه‌ای که در آفرینش حروف به کار می‌بندد راه خاصی برای خویش گزیده که به امضای آثار او بدل شده است.